

ТЕЗИ, ПОДАНІ НА КОНФЕРЕНЦІЮ, ЩО ВИСВІТЛЮЮТЬ ДОСВІД РОБОТИ КАФЕДР І ФАКУЛЬТЕТІВ: ІНСТИТУЦІЙНІ ІНСТРУМЕНТИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ (платформа 1)

Антонюк К.В., к.е.н.,
доцент кафедри міжнародної економіки

РОЗВИТОК МЕХАНІЗМІВ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Освіта поступово перетворюється у сферу проектування людиною власного життя, створення ідей, прогнозів. Процес впровадження нової парадигми освіти України безпосередньо пов'язаний з участю у Болонському процесі – процесі створення і функціонування загальноєвропейського простору вищої освіти і досліджень, як двох основних принципів суспільства, заснованих на знаннях, супроводжується формуванням загального освітнього та наукового простору, розробкою єдиних критеріїв і стандартів у цій галузі, де якість освіти є основною.

Під терміном «якість освітньої діяльності» згідно закону є «рівень організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань». Термін «якість вищої освіти» розуміється як «рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти».

До 2014 року системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в українських ВНЗ не було створено. При цьому у частині вищих навчальних закладів діють самостійно розроблені різноманітні моделі моніторингу, аудиту та управління якістю, але в національних масштабах ефективної системи вони не формують. Формальні вимоги до вищих навчальних закладів щодо встановлення внутрішньої системи забезпечення якості Законом України «Про вищу освіту», який набув чинності 6 вересня 2014 року, визначений перелік процедур і заходів, що становлять систему забезпечення вищими навчальними закладами якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості): «1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти; 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах і в будь-який інший спосіб; 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників; 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою; 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти; 9) інші процедури і заходи».

Оскільки ця система тільки починає впроваджуватись, то можна очікувати визначення принципів і процедур забезпечення якості вищої освіти в національному масштабі після початку діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, а до цього ВНЗ будуть керуватись власним досвідом і бенчмаркінгом кращих освітніх практик. Моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм уже є здобутком кращих університетів України, але потребує гармонізації з європейською практикою, вдосконалення методичного апарату та поширення на всю систему вищої освіти.

Є всі підстави вважати, що накопичений досвід стане в нагоді при впровадженні систем внутрішнього забезпечення якості відповідно до нових вимог законодавства. Належна система забезпечення якості визначається готовністю держави до створення новітньої експериментальної бази для наукових досліджень, впровадження сучасних технологій навчання та ефективного університетського менеджменту.

Література

1. Бугров В.А. Забезпечення якості освіти в Україні залежить від ефективності впровадження компетентнісного підходу // Вища освіта України. – 2012. – №3. – С. 9–15.
2. Закон України «Про вищу освіту» від 06.09.2014 р.